

موضوع: محل برپایی سمینارها و نمایشگاههای کثوری

نام دانشجو: ناهیدمهاجرى پور راینی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته و گرایش: معماری

در تاریخ ۸۱/۸/۹ در مقابل هیئت داوران دفاع به عمل آمده و مورد تصویب قرار گرفت

اعضای هیئت داوران

۲۰ / ۱۱ / ۱۳۸۱

استاد راهنما:

دکتر هما ایرانی بهبهانی

داور: دکتر وحید قبادیان

داور: دکتر محمد یوسف نیلی

مدیر گروه آموزش کارشناسی ارشد

آقای مهندس رضا یکتا پور

سرپرست کمیته تحصیلات تکمیلی

دکتر عباس حسنخانی

۴۵۲۹۲

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
تعمیرات

تقدیم به:

پدر و مادر مهربان و از جان گذشته‌ام

با سپاس و تقدیم به:

استاد بزرگوار، نابعه ناشناخته هنر معماری و

صاحب تفکر و اندیشه، آقای مهندس امین

شهیدزاده

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	چکیده
	مقدمه
	موضوع تحقیق و طراحی
	■ فصل اول: روند نظریه پردازی طرح
۹	۱-۱- دلایل انتخاب موضوع، سایت و مباحث تئوریک طرح.....
۱۰	۱-۲- دلایل اهمیت و ضرورت مباحث تئوریک طرح.....
۱۳	۱-۳- فرآیند تاریخی موضوع و بررسی دیدگاههای مختلف طبیعت گرایی.....
۱۰۸	۱-۴- نتیجه گیری از مباحث نظری طرح.....
	■ فصل دوم: تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی در ارتباط با موضوع طرح
۱۲۱	۲-۱- تادائو آندو <i>nara convention hall</i>
۱۲۶	۲-۲- آراتا ایسوزاکی <i>nara convention hall</i>
۱۳۲	۲-۳- موره هنر <i>seattle</i> رابرت و نچوری.....
۱۳۶	۲-۴- <i>juan convention hall</i>
	■ فصل سوم: استانداردهای فضاهای مورد نظر در مجموعه‌های هنری
۱۴۲	۳-۱- آمفی تئاتر.....
۱۶۷	۳-۲- موزه و فضاهای نمایشگاهی.....
۱۸۷	۳-۳- کتابخانه.....
۱۹۳	۳-۴- رستوران.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۹۹	۳-۵ مدارس هنر.....
۲۰۱	۳-۶ ساختمان‌های اداری.....
۲۰۵	۳-۷ فضاهای خدماتی - رفاهی.....

■ فصل چهارم: طرح پیشنهادی برای محل برپایی سمینارها و نمایشگاه‌های هنری

۲۰۹	۴-۱ مکان یابی طرح و انتخاب محل مناسب برای این مجموعه.....
۲۱۱	۴-۲ تاریخچه مختصر منطقه.....
۲۱۳	۴-۳ موقعیت عمومی منطقه.....
۲۱۶	۴-۴ موقعیت سایت پروژه.....
۲۱۹	۴-۵ جاذبه‌های تاریخی و طبیعی سایت.....
۲۲۴	۴-۶ آنالیز همجواری‌ها.....
۲۲۷	۴-۶ آنالیز جهات توسعه و محدوده‌های دسترسی سایت.....
۲۲۹	۴-۷ آنالیز عوامل اقلیمی سایت.....
۲۳۰	۴-۸ آنالیز خطوط، امتدادها و محورهای سایت.....
۲۳۲	۴-۹ آنالیز عواملی و ناهواریه‌های زمین.....
۲۳۵	۴-۱۰ آنالیز دید و منظور در سایت.....

■ فصل پنجم:

برنامه ریزی فیزیکی طرح

۲۳۹	۵-۱ عناوین فضاهای ضروری مجموعه مورد نظر.....
۲۶۳	۵-۲ توصیف هر فضا به تنهایی و ویژگی‌های معمارانه آنها.....
۲۷۰	۵-۳ نقشه‌های طرح پیشنهادی.....
۲۸۰	۵-۴ منابع و مآخذ.....

خلاصه پایان نامه:

در حالیکه جامعه شناسان، عصر کنونی را عصر فراغت نامیده‌اند، مقوله گذران اوقات فراغت و برنامه ریزی پیرامون آن یکی از معضلات و مسائل پیچیده و فراگیر شهرهای امروزی را تشکیل می‌دهد. با نگاهی به وضعیت کنونی شهرهای ایران بویژه کرمان که آهنگ رشد و توسعه را در سالهای اخیر به شدت نواخته است و با گسترش روزافزون خود وضعیت بحرانی و متغیری را در شرایط محیطی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی جامعه ایجاد کرده است، اهمیت موضوع را دو چندان نموده است. به نحوی که تحولات بنیادی در روابط اجتماعی، مشاغل و افزایش اوقات فراغت از یکسو و شرایط فیزیکی زندگی شهرنشینی به ویژه در شهرهای صنعتی به همراه مشکلات زیست محیطی فراوان از قبیل آلودگیها از سوی دیگر باعث شده تا نیاز به ایجاد فضاهای مناسب برای گذران اوقات فراغت برای تمام گروههای سنی که تعیین کننده سلامت جامعه باشد ضرورت یابد.

بنابراین ایجاد این فضاها در کنار فضاهای سبز نه تنها نقش موثری در بالا بردن سطح کیفی و کارایی فعالیتهای تفریحی و رفاهی خواهد داشت بلکه تعیین کننده بهبود شرایط زیست محیطی در جوامع بشری خواهد بود و ایجاد مجموعه‌ای شایسته و زیننده در خورشهر نه تنها جوابگوی نیازهای فرهنگی، تفریحی هنری و خدماتی عصر حاضر می‌باشد بلکه با ارائه امکانات آموزشی - هنری در کنار ارائه خدمات تفریحی، باعث رشد و شکوفایی فرهنگ این

منطقه می شود.

شهر ما امروزه با مساله عدم برنامه ریزی و کمبود امکانات و تسهیلات برای اقشار مختلف جامعه روبروست و با وجود مراکز آموزش عالی معتبر خود به عنوان یکی از مهمترین شهرهای جوان و دانشجویی کشور، امکانات تفریحی و فرهنگی نظیر پارک، کتابخانه، موزه، نمایشگاه، امکانات ورزشی با کیفیتی که بتواند مکمل و متناسب با این فضاهای آموزشی در پر کردن اوقات فراغت قشر جوان و دانشجویان این شهر باشد برخوردار نیست.

ازدیاد جمعیت، توسعه شهرها و ایجاد مراکز صنعتی در جوار آنها پیامدهایی را از جمله عدم کنترل توازن زیست محیطی به همراه داشته که باعث تخریب محیط طبیعت و بخصوص فضای سبز گشته و نارسائی بسیاری در محیط زیست انسانها ایجاد کرده است. از این رو نیاز به برنامه ریزی در جهت ارائه الگوهای هماهنگ زیست محیطی و کنترل و تنظیم ایجاد فضاهای فرهنگی - هنری از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

لذا استفاده از سطوح و فضاهای باز داخل و حاشیه شهرها با طراحی مناسب در جهت پاسخگویی به نیازهای اقشار مختلف و ایجاد امکانات فرهنگی - هنری در محدوده فضاهای سبز و طبیعت مصنوع تا حدودی از فشار و عوارض ناشی از توسعه و ازدحام در شهرها کاسته و گرایش عمومی را به استفاده مطلوب از طبیعت و حفاظت در آن افزایش می دهد.

بنابراین ایجاد مجموعه ای با فضاهایی مناسب که پاسخگوی چنین نیازهایی باشد در

خور توجه قرار گرفت مرکزی برای برپایی سمینارها و نمایشگاههای هنری کشور در شرق شهر کرمان و در سایتی با پتانسیل‌های طبیعی فراوان موضوع این پروژه نهایی را تشکیل می‌دهد.

از طرفی سایت مجموعه، موضوع پروژه و مبانی نظری آن در ارتباطی منسجم و هماهنگ با یکدیگر و همزمان انتخاب شدند تا بتوان بر آن اساس معماری که برگرفته از تراوشات ذهنی و ایده‌های طراح است را به عینیت تبدیل کرد. بنابراین از یک طرف توجه به طبیعت و پدیده‌های طبیعی، رمز و رازهای نهفته در آنها، غنای فرمی طبیعت، نشانه‌ها و اتفاقات طبیعی و پروسه‌های طبیعی پدیده‌ها در جهت پیدایش و ظهور، پروسه تئوریک طراحی را مشخص می‌کنند و از طرف دیگر انتخاب سایت با هدف داشتن چنین پتانسیل‌های طبیعی و همچنین موضوعی که از انعطاف و سیاست خاصی برای دستیابی به چنین اهدافی برخوردار باشد هدف از برپایی چنین مجموعه‌ای را مشخص می‌کند.

آن چه در این مجموعه حائز اهمیت است ارائه یک تز معمارانه بر پایه‌ی علایق و تراوشات ذهنی طراح و تبدیل آنها در فرآیندی طبیعی به معماری بوده است. هدف تبدیل ذهنیت به عینیت برای ظهور معماری که پروسه‌ای طبیعی را طی کند و نهایتاً فضاهایی خلق شود که علاوه بر برطرف کردن نیازهای مادی مخاطبین، به فهم و درک آنها از فضا کمک کرده تا به تجربه نوی از فضا نائل آیند.

در این جا خلاقیت و نوآوری در راستای توجه به طبیعت و پروسه‌ی طبیعی پدیده‌های آن منجر به خلق معماری طبیعی شده است.

مقدمه:

پیکره شهرها و محیطهای زیستی بی تردید وضعیت فرهنگ، آداب، سنن، دانش و علوم ساکنان آنها را نشان میدهند و معلوم می‌دارند تا چه درجه‌ای هر عصری قادر بوده به زندگی خویش سرو سامان و نظام بدهد. سیر تطور در دوره‌های مختلف در همه اقوام و ملل، بیش از همه در گونه‌های زیستی بروز می‌کند و معماری به عنوان جزء متشکله شهر از محدودیتها و امکانات، از فرهنگ و آداب و از احتیاجات و هدفهای هر دوره خبر می‌دهد، زیرا معماری با زندگی عصر، پیوسته و محصول شرایط و عوامل فراوانی مانند عوامل اجتماعی، اقتصادی، علمی، فنی، عادات و رفتار آدمی است. چنانچه شهر را در تعریفی ساده و جامعه‌شناسانه اجتماع وسیعی که دارای جمعیت متراکم و سازمان‌های رسمی فراوان بوده بدانیم، و یا تصور جمعیت وسیعی که در مکانی گسترده با حقوقی برابر اسکان یافته و کار می‌کنند و اوقات فراغت دارند. بنابراین یکی از حقوق شهروندی این است که بتواند از اوقات فراغت یا بیکاری خود و از همه امکانات فرهنگی، تفریحی شهر به طور یکسان با دیگران بهره‌بردار. از این رو مکان‌های تفریحی - فرهنگی به عنوان یکی از مهمترین مراکز رشد و شکوفایی استعدادهای نسل جوان محسوب می‌شوند و حائز اهمیت می‌باشند. لذا وجود چنین مکان‌هایی در تاریخ شهرهای کشورمان نیز وجود داشته و روابط اجتماعی خاصی بر آنها حاکم بوده است. در آنها پیوستگی اجتماعی و نشو و نما سنتهای فرهنگی به طور مشهود ملاحظه می‌شود. پیوستگی و درهم

تنیدگی سنتهای اجتماعی با کالبد شهر و هسته‌های تشکیل دهنده آن به گونه‌ای است که نمی‌توان وجود یکی بدون دیگری را پذیرفت. تاثیرگذاری این دو یعنی سنتهای اجتماعی و کالبد شهر بر یکدیگر از ویژگی‌های مهم و بارز شهرهای قدیم ایران به شمار می‌روند. برگزاری مراسم جشن و عزا، شرکت گسترده مردم محله‌ها در حل مشکلات یکدیگر، رواج نقاشی و شاهنامه خوانی و... همه در قالب روابط کالبدی محله‌ای شکل می‌گرفته، بنابراین در چنین بستری، تبادل جنبه‌های فرهنگی به سهولت اما به تدریج رخ می‌داده است. اما امروزه فرهنگ زیست محله‌ای و شهری و فعالیتهای مربوط به آنها به بوته فراموشی سپرده است. بنابراین لازم است که در جهت بارور کردن هر چه بیشتر این فعالیتها و در جهت جبران خلأ روابط فرهنگی و اجتماعی غنی اقدامات فرهنگی صورت گیرد. زیرا که فراهم آوردن محیطی فرهیخته و فرهنگی یکی از راههای رسیدن به این نگرش بوده و راه‌اندازی این مکان هنری - فرهنگی بستری مناسب برای رشد و شکوفایی اندیشه‌های جوان در کشور می‌باشد.

موضوع مورد تحقیق و طراحی:

موضوع مورد تحقیق و طراحی، مرکز برپایی سمینارها و نمایشگاههای هنری کشور است. شهر کرمان که مرکز استان کرمان است در بین سایر شهرها از بیشترین منابع تاریخی - فرهنگی برخوردار بوده و به عنوان یک ثروت ملی در جهت جذب توریست در سطح کشور حائز اهمیت می باشد.

در حالی که نداشتن فضای مناسب و امکانات لازم رفاهی، امنیتی، تفریحی، فرهنگی، هنری و ... مانع رشد و توسعه چنین برنامه هایی در سطح شهر شده است.

بنابراین از مواردی که به رفع این نقیصه کمک می کند سازماندهی و طراحی مجموعه هایی هنری - فرهنگی است. تا با ایجاد چنین فضاهایی در بر طرف کردن نیازهای جوانان در رشد و شکوفائی فعالیتهای آنها در زمینه های مختلف فرهنگی، هنری، تحقیقاتی، علمی ... گامی مهم برداشته شود.

طبق مصوبه شورای عالی فرهنگی و با توجه به گزارشات شهرهای فرهنگی کرمان یکی از ۷ شهر فرهنگی کشور بوده و دولت برنامه هایی را جهت احداث فضاهایی مناسب برای رفع این نیازها و اجرای برنامه های مختلف هنری، فرهنگی، ... تنظیم و سازماندهی کرده است. بنابراین ایجاد چنین مجموعه ای در شهر کرمان می تواند پاسخگویی این نیازها باشد.

بنابراین به منظور نائل آمدن به چنین اهدافی و طراحی این مجموعه، پایه های فکری و

مبانی ایدئولوژیکی نیاز بوده تا بتوان اساساً طرح خود را بر آن استوانه‌ها استوار کرده و به یک سازماندهی فضایی متناسب با آن جهان بینی برسیم. از آن جا که طبیعت نیز همواره و در هر دوره‌ای موضوعی قابل مطالعه و تحقیق بوده و اندیشمندان و فلاسفه نظرات موافق یا مخالف با طبیعت داشته و آن را از دیدگاههای متفاوتی مورد بررسی و تحقیق قرار داده‌اند، بنابراین در این مجموعه نیز سعی شده تا شالوده جهان بینی و مبانی نظری طرح بر چنین اساسی استوار باشد و با دیدگاهی خاص نسبت به طبیعت به آفرینش فضای معماری پرداخته شود.

فصل اول

روند نظریه‌پردازی طرح

از آن جا که پروسهٔ تئوریک طراحی مشخص کننده روند پیدایش معماری و چگونگی تبدیل ذهنیات به عینیت در قالب معماری است لذا در این فصل بعد از شرح مختصری از دلایل انتخاب سایت و موضوع به بررسی ابعاد نظری طرح و سیر تاریخی موضوع و دیدگاههای مختلف در این راستا می‌پردازیم که نهایتاً نتیجه‌گیری از تمامی این مباحث سازماندهی فضایی مجموعه را نشان می‌دهد.

دلایل انتخاب موضوع، سایت و مباحث تئوریک طرح

انتخاب موضوع و انتخاب سایت هر دو بر اساس یکسری مطالعاتی صورت گرفته که مباحث نظری طرح را پوشش دهد. لذا انتخاب موضوع با این هدف که ابعاد مختلف هنری را در خود شامل بوده و یک کار معماری تمام عیار باشد و از جنبه‌های مختلف تاریخی، معماری بومی، محیط، سایت، طبیعت، توپوگرافی و... تاثیر پذیری داشته باشد مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت. همچنین موقعیت قرارگیری مجموعه در بافت شهری امکانات متعددی جهت پیشبرد مقاصد تئوریک و مبانی نظری طراحی به وجود می‌آورد و می‌تواند به نحوی باشد که فرصت بیشتری جهت تجلی ایده‌های معمارانه به طراح بدهد. بنابراین گرایش به ایجاد یک معماری که فاکتورهای مختلفی در آن دخیل باشد و قوه تحریک پذیری مخاطبین را برانگیزاند منجر به ایجاد چنین جنبه‌هایی اتیدوئولوژیک و مبانی نظری طرح شده است.